

5.3.13. informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının inkişaf etdirilməsi

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Fikrimcə, bu müşavirə həm də açıq bir mesajdır. Rəqəmsal transformasiya artıq konsepsiya və mövcud inkişaf mərhələsindən çıxaraq daha yüksək və sistemli mərhələyə keçməlidir", - deyə Osman Gündüz bildirib.

Ekspert vurğulayıb ki, son zamanlar məşub ölkə olan Ermənistanla texnoloji sferada baş verənlər də güman ki, diqqətdən yayınmayıb: "Ermənistanın nə etməsinə yox, bi-

Süni intellekt-dövlət idarəçiliyinin yeni fəlsəfəsi!

Osman Gündüz: "Rəqəmsal transformasiya artıq konsepsiya və mövcud inkişaf mərhələsindən çıxaraq daha yüksək və sistemli mərhələyə keçməlidir"

Prezident İlham Əliyev "Azərbaycanın yeni rəqəmsal arxitekturası" adlı vahid fəaliyyət planına həsr olunmuş müşavirədə süni intellektlə bağlı bir sıra mühüm tapşırıq və tövsiyələr verib. Bu tapşırıqlar ölkəmizin rəqəmsal transformasiya prosesini daha da sürətləndirmək, dövlət idarəçiliyində süni intellekt texnologiyalarından geniş istifadəni təmin etmək məqsədi daşıyır. İlham Əliyev vurğulayıb ki, süni intellekt texnologiyalarının tətbiqi dövlət qurumlarında geniş vüsət almalıdır. Çünki, bu dünya təcrübəsində yaxşı nəticələr verir.

Belə ki, inkişaf etmiş ölkələrdə "süni intellekt agentləri" dövlət işçilərinin gündəlik fəaliyyətində yardımçı kimi istifadə olunur və bu təcrübə Azərbaycan üçün də prioritet olmalıdır. Dövlət başçısı süni intellektin qərar qəbul etmə prosesində köməkçi rolunu xüsusi qeyd edib. Vurğulayıb ki, bu texnologiyalar idarəetmədə daha effektiv rəqəmsal xidmətlərin hazırlanmasına və proseslərin optimallaşdırılmasına imkan verir. İlham Əliyev bütün dövlət qurumlarında, xüsusilə nazirliklərdə rəqəmsallaşma, süni intellekt və kibertəhlükəsizlik üzrə müavin vəzifəsinin ayrılmasını tapşırıb. O, bildirib ki, bu vəzifə yeni ştat kimi yaradıla bilər və ya mövcud müavinlərdən birinə həvalə edilə bilər. Əsas odur ki, bu sahə bütün qurumlarda prioritet olsun və əlaqələndirmə yaxşılaşsın. Dövlət başçısı kadr hazırlığı məsələsini də önə çəkib. Bildirib ki, gələcəkdə süni intellekt mütəxəssislərinin hazırlanması üçün təhsil sistemində xüsusi diqqətin artırılması, həm ali məktəblərdə, həm də orta məktəblərdə müvafiq biliklərin təşviq olunması vacibdir.

Prezident qeyd edib ki, özəl sektorda da süni intellekt layihələrinin və yeniliklərin tətbiqi üçün dəstək mexanizmləri işə salınmalıdır, bu da startap mühitinin inkişafına təkan verəcəkdir.

Kibertəhlükəsizlik sahəsi də müşavirədə önəmli məsələlərdən olub və süni intellektin tətbiqi ilə paralel olaraq bu sahədə təhlükəsizlik

hədəflərinin müəyyənəşdirilməsi və möhkəmləndirilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

İKT üzrə ekspert, Azərbaycan İnternet Forumunun rəhbəri Osman Gündüz "Unikal" qəzetinə müsahibəsində bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə "Azərbaycanın yeni rəqəmsal arxitekturası" mövzusunda müşavirənin keçirilməsi mühüm addımdır.

"Bu o deməkdir ki, rəqəmsal transformasiya, data infrastrukturunu və süni intellekt məsələləri artıq birbaşa dövlət başçısının nəzarətinə keçib. Eyni zamanda bu sahədə vahid yanaşma və koordinasiyanın prioritet elan edildiyini də demək olar. Son dövrlər hiss olunurdu ki, bu sektorda koordinasiya ilə bağlı, vahid yanaşma ilə bağlı problemlər mövcuddur, müəyyən irəliləyişlər olsa da, hələ də resurslardan səpələnmiş şəkildə istifadə olunur. Halbuki realıqda süni intellekt, dövlət xidmətlərinin rəqəmsallaşması, superkompüter mərkəzləri, fiber-optik bağlantılar və enerji təminatı, sektorda biznes mühiti və tənzimləmə ciddi koordinasiya tələb edir. Koordinasiya olmadan texnoloji siçrayış mümkün deyil. Koordinasiya olduqda isə resursların optimallaşdırılması və sürətli icra təmin olunur.

zim nə edə biləcəyimizə fokuslanmaq doğru yanaşmadır. Mövzunun Prezident səviyyəsində nəzərdə götürülməsi isə bu istiqamətin uzunmüddətli milli prioritet olacağını göstərir. Belə yanaşma sektorda real və sürətli inkişaf üçün ciddi imkanlar yarada bilər. İnanıram ki, "Azərbaycanın yeni rəqəmsal arxitekturası" üzrə ciddi bir vahid fəaliyyət planı ortaya qoyulacaqdır".

Müsahibimiz bildirib ki, dövlət başçısının səsləndirdiyi tapşırıq əslində kadr dəyişikliyi yox, idarəetmə modelinin dəyişməsi deməkdir. Onun sözlərinə görə, Prezident müşavirədə nazirliklərdə rəqəmsal sektora cavabdeh olan bir

müavinin olmasının vacibliyini vurğulayıb: "Nazirliklərdə və əsas dövlət qurumlarında rəqəmsallaşma, süni intellekt və kibertəhlükəsizlik üzrə xüsusi cavabdeh müavinlərin müəyyənəşdirilməsi bu sahələrin artıq texniki funksiyaya deyil, birbaşa rəhbərlik məsuliyyəti olduğunu göstərir. Prezident bu açıqlama ilə açıq mesaj verir. Rəqəmsal transformasiya sadəcə IT şöbələrinin və ya departamentlərin işi deyil. AI, data və kibertəhlükəsizlik qərarları idarə heyəti səviyyəsində qəbul olunmalı və konkret cavabdehi olmalıdır".

Ekspert deyir ki, AI layihələrin struktur dəyişiklik tələb edir. "Əgər bu funksiyalar formal şəkildə, bu sahədən xəbərsiz olan mövcud müavinlərdən birinə tapşırılsa, real səlahiyyət və büdcə verilməssə, Prezidentin iradəsi sürdüyü model işləməyəcək. Amma düzgün icra olunsaydı, bu yanaşma dövlət idarəçiliyində AI təbliğlərini sürətləndirə, mygov kimi vahid platformaya keçidi daha da sürətləndirə bilər. Bu tapşırıq göstərir ki, rəqəmsallaşma artıq ayrıca layihə yox, dövlət idarəçiliyinin yeni fəlsəfəsi kimi qəbul olunur", - deyə Osman Gündüz bildirib.